

A szegedi színház jövőjéről és egyéb művészeti problémákról nyilatkozik Bóth Béla főrendező a Művészeti Tanács tagja

(Szeged, július 11) Régen várt, kedres vendég érkezett Szegedre: Bóth Béla, a kiemelkedő tehetségű, fiatal mesterrendező, akinek művészeti munkája életet lehelte Budapestén az újjáépülő magyar színházszínpadba. Bóth Béla az a művészember, akitől nagy alkotásokat és nagyszerű újításokat várhat a magyar színházkultúra, az az öntudatos építőmester, akire minden vonalon leginkább szükségünk van... Az ő tehetsége még az elmúlt reakciós korszakban is utat tört és sok küzdelem és gáncsvetés ellenére is produkálni tudott. Szegeden még élénken emlékezünk azokra a ragyogó prózai előadásokra, amelyek lelke és élettő eleme Bóth Béla művészeti jele volt. Az ő rendezésében színikerült Tragédia, a Molière- és Shakespeare-ciklus, valamint néhány könnyebb fajsúlyú, de kitűnő prózai előadás fénykorát jelentette a szegedi színház művészetének. Nem csoda hát, ha nehezen és szívesen várjuk vissza, legalább rövid látogatásra, mint a mostani.

A szegedi színházkérdés

Elsősorban a szegedi színházról kapcsolatosan érdeklődtünk Bóth Béla-tól, aki — mint a Művészeti Tanács tagja — tárgyalásokat folytatott dr. Pálffy György h. polgármesterrel, Lehel Árpád és dr. Baranyi János színházgazdálkodókkal a színház jövőjéről.

— A színházkérdés két héten belül eldőlt — mondotta Bóth Béla. — Nagyszámu pályázat érkezett a Művészeti Tanácshoz, amelynek minden művészeti kérdésben kizárólagos javaslattevő és véleményező szerepe van. A szakszervezet és a kultuszminisztérium döntése után valószínűleg olyan helyzet áll elő, hogy 2–3 pályázó nevét közlik egy-egy várossal, hogy maga válassza meg a neki legkedvezőbb személyt. Tanácsoljuk azonban, hogy a művészeti ellenőrzést a legmesszebbmenő biztosságnak a városok a maguk számára. Szeged főként arra ügyeljen, hogy a szabaddíri játékok jövőjét biztosítsa és pedig olyan megfontolások alapján, hogy ez országos probléma kell, hogy legyen a jövőben!

A Művészeti Tanácsról szólva Bóth Béla elmondotta, hogy 49 tagból áll, mindegyik művészeti szakma: zenészek, írók, képzőművészek, építészek, iparművészek, színészek és filmművészek 7–7 tagot delegált. A tanács elnöke Kodály Zoltán, az íróművészek részéről Veres Péter, Zilahy Lajos, Kassák Lajos, Illés Gyula, Darvas József és Márai Sándor, a színművészek részéről Bajor Gizi, Gobbi Hilda, Kárpáti Aurél, Somlay Artúr, Major Tamás, Várkonyi Zoltán és Bóth Béla a tanács tagjai. A tanács megalkotását a kultuszminiszter előterjesztése alapján a miniszterelnök rendeletileg hagyja jóvá a közeljövőben.

A jövő tervei

Bóth Béla mint az egyetlen valóban avantgárdista, kísérleti színház vezetője már sok érdekes tervet valószínűsített meg Budapestén. Bemutatta Tollner »Géprombolók« című művét, elvitte a színház művészetét a gyárakba és sztrádkélt, nagyszerű művészegyüttessel gondolkodni és látni tanítja meg a negyedszázados reakciós urakom alatt mindentől megszokott közönséget.

— Szíárokkal nem lehet dolgozni — mondja mosolyogva. Eddig az Erzsébetvárosi Színházban játszottunk, ahol éveken át »sárgapitykés közlegény«-szerű színpadi művekhez szoktatták a közönséget. Nehéz munka volt, amit ott végeztünk. Most, június 20-án nyitjuk meg a Magyar Színház új s valószínű, hogy ide majd szer-

ződtek néhány neves színész is azzal a kikötéssel, hogy — nem lesznek sztárok...

Bóth Béla elmondotta még, hogy a sztárrendszer a legantiszociálisabb valami volt s ezenfelül minden művészeti törekvést elgáncsolt. Ennek meg kell szűnie. Ehelyett kitűnően összehangolt, lelkes művészegyüttessel indult el Bóth Béla a magyar színház újjáépítésének útján. A Magyar Színházban július 20-án »Az ember tragédiája«-val nyit a kitűnő együttes, mint Bóth Béla mondja, a szegedi tapasztalatok alapján.

— Remélhetőleg a szegedi Tragédia-előadás eredményei hasznosak lesznek... — mondja.

A Magyar Színház további programján Karel Capek »A fehér kőr« című

műve szerepel, Giraudoux »Elektrák«-ja, Szolovjov: »A csendháborító«, amelyet a Szovjet-Magyar Művelődési Társaság Bóth Béla számára fordított le; Gribojedov: »Az ész hajjal jár« — ezt a klasszikus orosz művet játszik ma is legtöbbször a Szovjetben —, végül Rattai »Judas«-a, amelyet már két esztendővel ezelőtt Szegeden akart színi hozatni Bóth Béla főrendező.

Művészi malinésorozatot nyit meg július 15-én Bóth Béla színtársulata. Aristophanes »Nóuralom« című művét mutatják be Heltai Jenő fordításában, a »Romeo és Juliá«-t, Molière »Tudós nők« című darabját és Bernhard Shaw »Blanco Posnei árultása« című nagyszerű iránydrámáját.

Bucsuzól megkérdeztük Bóth Béla-tól, hogy — Szegeddel kapcsolatosan nincsenek tervei?

— Most úgy érzem, Budapestén nehezebb az építési munkája. Ha eljön az idő, hogy ismét Szegeden lesz nehezebb, akkor szívvel-lellekkel újra itt leszek...

(cs. p.)

Két állandó ingajáratot állítanak be Szeged szénrel való ellátására

(Szeged, július 11) Bebrics vasúti ügyi kormánybiztos, aki az orosz katonai parancsnoksággal egyetértésben a vasúti kocsipark felhasználásának ügyét intézi, a napokban keresztülutazott Szegeden. Az iparügyi minisztérium szegedi biztossága felhasználta ezt az alkalmat arra, hogy a szegedi szénszállítás fokozása érdekében vagonok rendelkezésre bocsátását kérje tőle. A kormánybiztos megígérte, hogy Szeged két héten belül újabb 50 vagonos ingajáratot kap, amely egyedül arra lesz beállítva, hogy Szegedre szénrel szállítson.

Az első rendszeres ingajárat 50 kocsiból álló szerelvénye vasárnap érkezett meg Szegedre, ezt hamarosan utának indítják a bányavidék felé. Így tehát a kormánybiztos által megígért járáttal együtt két ingajárat lesz Szegednek, ami remélhetőleg mentesíti a város üzemeit a szénellátási gondoktól.

—000—

Farkas professzort állásvesztésre ítélte az egyetemi igazolóbizottság

A bizottság egyéb döntései

(Szeged, július 11) Az egyetemi igazoló bizottság kedden délután foglalkozott Farkas Béla egyetemi tanár ügyével. Mint ismeretes, Farkas professzor házának cserepezését szakmunkásokkal és munkaszolgálatosokkal végeztette és a cserepező munkásokat kommunisznak szidta, akik »kötelek érdemelnék«. A professzor ügyének első, korábbi tárgyalása alkalmával azzal védekezett, hogy nem tudta, miszerint a cserepező munkások között munkaszolgálatosok is vannak és nem azt mondta, hogy a kommunisták kötelek érdemelnék, hanem emlékezte szerint azt emlegette, hogy — golyót érdemelnék.

Az igazoló bizottság Farkas Béla professzor ügyében komoly ítéletet hozott. A népelesen viselkedő professzort állásvesztésre és nyugdíjazásra ítélte, csupán feleese számára hagyta meg a nyugdíj jogosultságot.

Az ítélet indoklásában kimondották, hogy Farkas professzor mind egyetemi tanári, mind dékáni működése alatt a fasizmus brutális ténykedéseit mindig helyeselte, azonkívül azzal, hogy Sopronba magánértékeit menekítette el, nagy egyetemi vagyon megsemmisülését eredményezte, ugyanis hogy saját értékeit mentse, azért vitte magával fedőértékképpen, az egyetemi intézet értékeit is. Ezenfelül a jóhiszemű orosz parancsnokság előtt a magyar szó becsületét is veszélyeztette.

Az indoklás kimondja azt is, hogy Farkas professzor éppen akkor tartott előadást Bécsben, amikor a megszállott Magyarországon az internálások és deportálások megkezdődtek. Tekintetbe vette a bizottság azt is, hogy a professzor ügyének tárgyalása alatt az igazság és a tények eltorzításával kísérletezett. Mindennek alapján kimondotta a bizottság, hogy az ilyen egyetemi tanár nem méltó arra, hogy résztvegyen a demokratikus Magyarország további munkájában.

Ugyancsak döntést hozott az egyetemi igazolóbizottság dr. Bóth Jolán

orvosnő ügyében, akit szintén állásvesztésre ítélték korábbi, jobboldali magatartása miatt. Bóth Jolán azonban megelőzőleg önként lemondott állásáról, így az ítélet már csak formai volt.

Feljelentők, több komolyságot!

A keddi tárgyalás legfőbb momentumát Novák István egyetemi fővegyész ügyéhez fűződik. Az egyetemi fővegyész ellen Kotsis Endre magántanár tett bejelentést még áprilisban s olyan súlyos vádakkal illette a fővegyészt, amelyekért nekiről el kellene volna írtatni. A tárgyalás előtt 24 órával Kotsis magántanár megjelent az igazolóbizottság titkárnál és a bejelentést visszavonta.

A tárgyaláson a bizottság egyik tagja: Jancsó Miklós professzor nagy figyelem középpontjába mutatott rá arra, hogy a közönség részéről megdöbbentő komolysággal nyilatkoztak az igazolóeljárásokkal kapcsolatban. Súlyos vádakkal illetnek valakit s azután gondolkodnak egyet és a feljelentést, mint valami babaruhát — visszakerik... Több komolyságot és tisztelet követelt a professzor az igazolóbizottság nehéz munkája iránt.

Feltűnő körülmény volt az is, amire a bizottság egy másik tagja, dr. Zápori Dezső mutatott rá — hogy Kotsis magántanár egyik informátora, akinek rábeszélésére »megváltoztatta véleményét« Novák fővegyészről, jelenleg rendőri megfigyelés alatt áll és kötelező munkaszolgálatot kell végéne. Viszont a fővegyész egyik mentőtanúja kijelentette, hogy annakidején csupán »irredenták« voltak Novák István és társai, akik közé ő is tartozott s nem jobboldaliak.

Az igazolóbizottság Novák fővegyész ügyét újabb tanúkihallgatások végett elhalasztotta.

Véleményünk szerint az ilyen ügyekben az igazolóbizottságnak élnie kellene azzal a jogával, hogy a feltűnően viselkedő mentőtanúkat letartóztassa. Mindjárt több tisztelet nyilvánulna meg a bizottság munkája iránt.

Megjelent a fasiszta ésszovjetellenes könyvek részletes jegyzéke

A jegyzéket Szegeden egy tárgyaló bizottság állította össze a Magyar Közlönyben megjelent első hivatalos jegyzék felhasználásával.

Kapható a Délmagyarország kiadóhivatalában és a könyvkereskedésekben.

Határozat Rédei és Bruckner professzor ügyében

Tárgyalta még a bizottság Rédei László professzor ügyét, aki ellen az a vád merült fel, hogy az elmúlt idők üldözötteiben nem méltatlanul hajszolt embereket, hanem a fasizmus értelmzése szerinti »számarányt« rontó egyéneket látott s magatartását mindig a német propaganda szelleme befolyásolta.

Az igazolóbizottság tekintetbe vette Rédei László külföldön is elismert, tudományos értékeit, azonkívül azt, hogy őszinte, töredelmes vallomást tett és magatartását javítani igyekezett, ha erre kizárta az előléptetésből és kimondta, hogy rektor, dékán, ifjúsági egyesület vezetője nem lehet és tudományos folyóiratok nem szerkeszthet.

Bruckner Győző professzor ügyében is határozott az egyetemi igazolóbizottság. A bizottság kimondta, hogy súlyosan elítéli azt, hogy a professzor tagja volt a Honszeretet és a Tudományos Fajvédő Társaságnak s még akkor sem lépett ki, amikor ezek a társaságok szélsőjobbra tolódtak. Viszont mérlegelte a bizottság, hogy a professzor ezekben a társaságokban teljesen passzív szerepet töltött be és hogy demokratikus gondolkodásu munkatársak, így maga Szent-Györgyi Albert is igazolta, hogy mindig liberális gondolkodású volt és a magyar tudományos életnek kimagasló értéke. Bruckner professzort az előléptetésből két évre kizárták.

A bizottság igazoltnak jelentette ki Dávid Lajos professzort, valamint Benedek László közkórházi főorvost.

UJ CIM! György Imre papírfeldolgozó BUDAPEST, Deák F.-u. 15. Adójegyes

Lepke cigarettapapír kizárólagos egyedárúsítója. Közvetítőt magasan díjazok.

Budapestben is elrendelték a szesztilalmat és a zárórakorlátozást!

(Budapest, július 11) A MTI jelenti: A »Mai Nap« írja: A lap értesülése szerint rövid időn belül elrendelik a szesztilalmat és az éjjelre megállapított zárórát előbbre teszik. A hatóságok bízunk abban, hogy a fővárosban megromlott közbiztonságban ezzel javulás áll be.

Szeged Városi Színház
Igazgató Dr. Baranyi János

Műsor:

Szerdán, csütörtökön 6 órakor munkáselőadás Radnóthy Eva felléptével: **VIKTÓRIA**

Operett 3 felvonásban. Helyárak 2 P-től 12 pengőig.

Pénteken, szombaton, vasárnap, hétfőn, kedden: **Tatárjárás**. Operett 3 felvonásban.

Vasárnap, 15-én délután 3 órakor Radnóthy Eva felléptével: **Szökik az asszony**.

Mozik műsora:

Korzó Mozi:

Ma és mindennap bemutatjuk Judy Garland és Mickey Rooney zenés vígjátékát »Nem gyerekjáték«.

Belvárosi Mozi

Ma és mindennap: »Az áldozat« Főszereplők Pierre Blanchard és Vivian Romance

Csütörtöktől: Szeressük egymást. Színjáték

Jugoszláv – magyar ifjúsági találkozó július 15-én. Nagy sportbemutató.